

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

21 november 2002

WETSVOORSTEL

**tot wijziging, wat de sociale bijstand
aan de daklozen betreft, van de organieke
wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare
centra voor maatschappelijk welzijn en
van de wet van 2 april 1965 betreffende
het ten laste nemen van de steun verleend
door Openbare Centra voor
Maatschappelijk Welzijn**

(ingediend door de dames Michèle Gilkinet
en Anne-Mie Descheemaeker)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

21 novembre 2002

PROPOSITION DE LOI

**modifiant, en ce qui concerne l'aide
sociale accordée aux sans-abri,
la loi du 8 juillet 1976 organique
des centres publics d'aide sociale et
la loi du 2 avril 1965 relative
à la prise en charge des secours
accordés par les centres publics
d'aide sociale**

(déposée par Mmes Michèle Gilkinet
et Anne-Mie Descheemaeker)

SAMENVATTING

Ondanks een overvloedige wetgeving en dito recht-spraak van de arbeidsrechtbanken krijgen tal van daklozen niet de bijstand waarop ze recht hebben. Dat is te wijten aan administratieve problemen die verband houden met de moeilijkheid om hun eigenlijke woonplaats duidelijk te bepalen, en met aanhoudende bevoegdheidsconflicten tussen OCMW's.

Derhalve bepaalt het wetsvoorstel dat het door de dakloze, al dan niet in overleg met het OCMW, gekozen referentie-adres zal gelden als keuze van woonplaats voor de toekenning van de sociale bijstand. Bovendien wordt het begrip referentieadres verruimd en aangescherpt om een administratieve anomalie weg te werken waardoor de personen die over eigen middelen beschikken die niet kunnen innemen doordat ze geen referentieadres hebben.

RÉSUMÉ

Malgré une législation abondante traitant le sujet, ainsi qu'une jurisprudence très fournie des tribunaux du travail, de nombreuses personnes sans abri n'arrivent pas à se faire délivrer l'aide à laquelle elles ont droit, suite à des problèmes administratifs, liés, d'une part, à la difficulté de fixer clairement leur domicile effectif et, d'autre part, à des conflits de compétences persistants entre CPAS.

La proposition prévoit dès lors que l'adresse de référence choisie par le sans-abri, en concertation ou non avec le CPAS, vaudra élection de domicile pour l'octroi de l'aide. De plus, la notion d'adresse de référence est élargie et précisée afin de supprimer une aberration administrative qui fait que des personnes ayant des ressources propres ne sont pas en mesure de les toucher faute de cette adresse de référence.

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
FN	:	Front National
MR	:	Mouvement Réformateur
PS	:	Parti socialiste
cdH	:	Centre démocrate Humaniste
SP.A	:	Socialistische Partij Anders
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000 :	Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 50 0000/000 :	Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA :	Questions et Réponses écrites
CRIV :	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)	CRIV :	Compte Rendu Intégral, avec à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)
CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)	CRIV :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (sur papier vert)
CRABV :	Beknopt Verslag (op blauw papier)	CRABV :	Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)
PLEN :	Plenum (witte kaft)	PLEN :	Séance plénière (couverture blanche)
COM :	Commissievergadering (beige kaft)	COM :	Réunion de commission (couverture beige)

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>		<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	
<i>Bestellingen :</i>		<i>Commandes :</i>	
Natieplein 2		Place de la Nation 2	
1008 Brussel		1008 Bruxelles	
Tel. : 02/ 549 81 60		Tél. : 02/ 549 81 60	
Fax : 02/549 82 74		Fax : 02/549 82 74	
www.deKamer.be		www.laChambre.be	
e-mail : publicaties@deKamer.be		e-mail : publications@laChambre.be	

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel sterkt ertoe een oplossing aan te reiken voor de concrete problemen in verband met de toekenning van het leefloon en de sociale bijstand..

Daartoe verleent het wetsvoorstel aan de inzake maatschappelijke integratie bevoegde minister de bevoegdheid om bij dringende noodzaak de bevoegdheidsconflicten tussen OCMW's te beslechten.

Voorts zal het door de dakloze, al dan niet in overleg met het OCMW, gekozen referentie-adres gelden als keuze van woonplaats voor de toekenning van de sociale bijstand. Zodoende zullen de hangende administratieve kwesties, zoals het blijven voortbestaan van de inschrijving in een andere gemeente, naderhand worden opgelost.

Een dakloze heeft per definitie geen woonplaats. Als men niet weet waar hij gewoonlijk en daadwerkelijk verblijft, is het dus zinvol rekening te houden met de plaats waar de persoon fysiek aanwezig is op het tijdstip waarop hij om dringende bijstand vraagt. Die lichamelijke aanwezigheid in een gekozen gemeente is reeds een keuze die concreet gestalte zal krijgen door de aanvraag van een referentieadres.

Anderzijds vragen sommige werklozen en anderen die over eigen middelen beschikken een referentieadres aan. Zij hebben door het levenslot hun domicilie verloren, maar niet het recht op bepaalde bestaansmiddelen (het kan gaan om andere dan sociale uitkeringen). Het rampzalige gevolg is dat ze die bestaansmiddelen niet langer krijgen doordat zij geen referentieadres hebben.

Daarom hebben wij gepreciseerd dat de toekenning van een referentieadres op zich een maatschappelijke dienstverlening is, enerzijds wegens de hierboven aangegeven situatie en anderzijds om een einde te maken aan de frauduleuze praktijken van een systeem van referentieadres. Het feit dat dit adres op zich als een vorm van maatschappelijke dienstverlening wordt beschouwd, brengt mee dat de bevoegde instantie de sociale situatie van de aanvrager moet onderzoeken.

Dit op het gezond verstand gestoelde standpunt wordt gesteund door de *Union des Villes et Communes de Wallonie*. Dat is makkelijk te begrijpen omdat burgers die dankzij hun referentieadres opnieuw toegang hebben tot hun eigen middelen niet langer een beroep zullen doen op sociale bijstand.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'objectif de la présente proposition de loi est d'apporter une solution aux problèmes concrets d'octroi du revenu d'intégration et de l'aide sociale.

Pour ce faire, la proposition octroie au ministre qui a l'intégration sociale dans ses attributions le pouvoir de trancher en urgence les conflits de compétences entre CPAS.

Par ailleurs, l'adresse de référence choisie par le sans-abri, en concertation ou non avec le CPAS, vaudra élection de domicile pour l'octroi de l'aide. Ainsi, les questions administratives en suspend, comme la question de la persistance de l'inscription dans une autre commune, seront réglées ultérieurement.

Par définition, le «sans domicile fixe» ne dispose pas d'une résidence. Il est donc de bon sens de se référer, à défaut de connaissance d'un lieu où sa présence physique est habituelle et effective, au lieu où la personne se trouve physiquement au moment où la demande d'aide d'urgence est introduite. Cette présence physique dans une commune d'élection est déjà un choix qui sera concrétisé par la demande d'adresse de référence.

Par ailleurs, certains chômeurs ou encore d'autres personnes disposant de ressources propres sont demandeurs d'une adresse de référence. Les circonstances de la vie leur ont fait perdre leur domicile mais pas le droit à certaines ressources (qui peuvent être autres que des allocations sociales) avec la conséquence désastreuse que le bénéfice effectif de ces ressources est suspendu faute d'une adresse de référence.

C'est pourquoi nous avons précisé que l'octroi d'une adresse de référence constitue en soi une aide sociale. En premier lieu du fait de la situation relatée ci-dessus et en second lieu pour couper court aux vellétés d'usage frauduleux d'un système d'adresse de référence. En effet, le fait que cette adresse soit considérée en elle-même comme une aide sociale implique l'examen de la situation sociale du demandeur par l'organe compétent.

Enfin, cette position de bon sens est appuyée par l'Union des Villes et Communes de Wallonie. Cela se conçoit aisément du fait que les citoyens ayant à nouveau accès à leurs ressources propres grâce à leur adresse de référence n'émargenteront plus à l'aide sociale.

Michèle GILKINET (AGALEV ECOLO)
Anne-Mie DESCHEEMAER (AGALEV-ECOLO)

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 57, § 1, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, gewijzigd bij de wet van 30 december 1992, wordt het derde lid aangevuld met de volgende zin :

«Ze kan tevens de vorm aannemen van een referentieadres, dat dan geldt als keuze van woonplaats.».

Art. 3

Artikel 57*bis*, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 12 januari 1993, wordt vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 57*bis*. — De sociale bijstand en het leefloon die worden toegekend aan een persoon die in een sociale noodsituatie verkeert, valt ten laste van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar die persoon zijn referentieadres heeft gevestigd.».

Art. 4

In artikel 15 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) Het eerste lid wordt gewijzigd als volgt : «Behalve in geval van een aanvraag om dringende sociale bijstand worden de moeilijkheden en geschillen betreffende de vaststelling van de verblijfplaats, krachtens het tweede lid van artikel 23 van het koninklijk besluit van 1 april 1960, beslecht door de minister van Binnenlandse Zaken.»

2) Tussen het eerste en het tweede lid worden de volgende leden ingevoegd :

«Ingeval dringende sociale bijstand wordt gevraagd, worden de moeilijkheden en de betwistingen in ver-

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

A l'article 57, § 1er, de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale, modifié par la loi du 30 décembre 1992, l'alinéa 3 est complété par la phrase suivante :

«Elle peut également prendre la forme d'une adresse de référence qui vaut alors élection de domicile.».

Art. 3

L'article 57*bis* de la même loi, inséré par la loi du 12 janvier 1993, est remplacé par la disposition suivante :

«Art. 57*bis*. — L'aide sociale et le revenu d'intégration octroyés à une personne en état d'urgence sociale sont à charge du centre public d'aide sociale de la commune où cette personne établit son adresse de référence.».

Art. 4

A l'article 15 de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'aide sociale, sont apportées les modifications suivantes:

1) à l'alinéa 1er, *in limine*, sont insérés les mots «Hors les cas de demande d'aide sociale urgente,»

2) les alinéas suivants sont insérés entre les alinéas 1er et 2 :

«En cas de demande d'aide sociale urgente, les difficultés et contestations relatives à la résidence et

band met de woonplaats en het referentieadres die bepalen welk Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn terzake bevoegd is, beslecht door de minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke integratie behoort.

Hij doet uitspraak binnen drie dagen na de indiening van het verzoekschrift, dat de door de betrokkene, door een vereniging die de daklozen vertegenwoordigt of door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn gemaakte keuze van referentieadres bevat.».

23 oktober 2002

l'adresse de référence qui déterminent les compétences des centres publics d'aide sociale sont tranchées par le ministre ayant l'Intégration sociale dans ses attributions.

Il statue dans les trois jours ouvrables de l'introduction de la requête, contenant le choix de l'adresse de référence, par la personne intéressée, une association représentant des personnes sans-abri ou un centre public d'aide sociale.».

23 octobre 2002

Michèle GILKINET (AGALEV ECOLO)
Anne-Mie DESCHEEMAER (AGALEV-ECOLO)

BASISTEKSTEN

I. Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Afdeling 1. Algemene taken en uitvoering

Art. 57

§ 1. Onverminderd het bepaalde in artikel 57*ter*, heeft het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn tot taak aan personen en gezinnen de dienstverlening te verzekeren waartoe de gemeenschap gehouden is.

Het verzekert niet alleen lenigende of curatieve doch ook preventieve hulp.

Deze dienstverlening kan van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard zijn.

Art. 57*bis*

De maatschappelijke dienstverlening, die aan een dakloze persoon wordt verstrekt, valt ten laste van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente, waar betrokkene zijn hoofdverblijfplaats heeft; indien betrokkene geen hoofdverblijfplaats heeft, valt bedoelde maatschappelijke dienstverlening ten laste van het centrum van de gemeente, waar de dakloze blijf geeft van zijn intentie om er te verblijven.

BASISTEKSTEN AANGEPAST AAN HET VOORSTEL

I. Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Afdeling 1. Algemene taken en uitvoering

Art. 57

§ 1. Onverminderd het bepaalde in artikel 57*ter*, heeft het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn tot taak aan personen en gezinnen de dienstverlening te verzekeren waartoe de gemeenschap gehouden is.

Het verzekert niet alleen lenigende of curatieve doch ook preventieve hulp.

Deze dienstverlening kan van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard zijn. *Ze kan tevens de vorm aannemen van een referentieadres, dat dan geldt als keuze van woonplaats.*¹

Art. 57*bis*

*De sociale bijstand en het leefloon die worden toegekend aan een persoon die in een sociale noodsituatie verkeert, valt ten laste van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar die persoon zijn referentieadres heeft gevestigd.*²

¹ Art. 2 : Toevoeging.

² Art. 3 : Vervanging.

TEXTES DE BASE

I. Loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale

Section 1re. Missions générales et exécution

Art. 57

§ 1er. Sans préjudice des dispositions de l'article 57ter, le centre public d'aide sociale a pour mission d'assurer aux personnes et aux familles l'aide due par la collectivité.

Il assure non seulement une aide palliative ou curative, mais encore une aide préventive.

Cette aide peut être matérielle, sociale, médicale, médico-sociale ou psychologique.

§§ 2 à 4 (inchangés)

Art. 57bis

L'aide sociale octroyée à une personne sans abri est à charge du centre public d'aide sociale de la commune de la résidence principale de l'intéressé ou, à défaut de résidence principale, l'aide sociale est à charge du centre de la commune où il manifeste son intention de résider. .

TEXTES DE BASE ADAPTES A LA PROPOSITION

I. Loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale

Section 1re. Missions générales et exécution

Art. 57

§ 1er. Sans préjudice des dispositions de l'article 57ter, le centre public d'aide sociale a pour mission d'assurer aux personnes et aux familles l'aide due par la collectivité.

Il assure non seulement une aide palliative ou curative, mais encore une aide préventive.

Cette aide peut être matérielle, sociale, médicale, médico-sociale ou psychologique. *Elle peut également prendre la forme d'une adresse de référence qui vaut alors élection de domicile.*¹

§§ 2 à 4 (inchangés)

Art. 57bis

*L'aide sociale et le revenu d'intégration octroyés à une personne en état d'urgence sociale sont à charge du centre public d'aide sociale de la commune où cette personne établit son adresse de référence.*²

¹ Art. 2 : Ajout.

² Art. 3 : Remplacement

II. Wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn

Art. 15

De moeilijkheden en geschillen betreffende de vaststelling van de verblijfplaats worden, krachtens het tweede lid van artikel 23 van het koninklijk besluit van 1 april 1960, beslecht door de Minister van Binnenlandse Zaken.

Andere geschillen tussen openbare centra voor maatschappelijk welzijn van een zelfde provincie waartoe de toepassing van de voorgaande artikelen aanleiding geeft, worden beslist door de bestendige deputatie. De openbare centra voor maatschappelijk welzijn kunnen binnen dertig dagen na de kennisgeving bij de Raad van State in beroep komen.

Andere geschillen dan deze bedoeld in het eerste lid van dit artikel, waarin de Staat, of de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van verscheidene provincies partij zijn, worden beslecht door de Raad van State na advies van de bestendige deputatie der provincies waartoe de betrokken openbare centra voor maatschappelijk welzijn behoren.

II. Wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn

Art. 15

Behalve in geval van een aanvraag om dringende sociale bijstand worden de moeilijkheden en geschillen betreffende de vaststelling van de verblijfplaats, krachtens het tweede lid van artikel 23 van het koninklijk besluit van 1 april 1960, beslecht door de minister van Binnenlandse Zaken.³

Ingeval dringende sociale bijstand wordt gevraagd, worden de moeilijkheden en de betwistingen in verband met de woonplaats en het referentieadres die bepalen welk Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn terzake bevoegd is, beslecht door de minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke integratie behoort.

Hij doet uitspraak binnen drie dagen na de indiening van het verzoekschrift, dat de door de betrokkene, door een verenging die de daklozen vertegenwoordigt of door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn gemaakte keuze van referentieadres bevat.⁴

Andere geschillen tussen openbare centra voor maatschappelijk welzijn van een zelfde provincie waartoe de toepassing van de voorgaande artikelen aanleiding geeft, worden beslist door de bestendige deputatie. De openbare centra voor maatschappelijk welzijn kunnen binnen dertig dagen na de kennisgeving bij de Raad van State in beroep komen.

Andere geschillen dan deze bedoeld in het eerste lid van dit artikel, waarin de Staat, of de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van verscheidene provincies partij zijn, worden beslecht door de Raad van State na advies van de bestendige deputatie der provincies waartoe de betrokken openbare centra voor maatschappelijk welzijn behoren.

³ Art. 4, 1) : Vervanging.

⁴ Art. 4, 2) : Invoeging.

II. Loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'aide sociale

Art. 15

Les difficultés et contestations relatives à la détermination de la résidence sont tranchées par le Ministre de l'Intérieur en vertu des dispositions de l'alinéa 2 de l'article 23 de l'arrêté royal du 1er avril 1960.

Les autres différends auxquels donne lieu l'application des articles précédents sont tranchés par la députation permanente lorsqu'ils surgissent entre centres publics d'aide sociale d'une même province. Un recours auprès du Conseil d'État est ouvert aux centres publics d'aide sociale dans les trente jours de la notification.

Les différends autres que ceux visés au premier alinéa du présent article, auxquels sont partie l'État, ou des centres publics d'aide sociale de provinces différentes, sont tranchés par le Conseil d'État, après avis des députations permanentes des provinces auxquelles appartiennent les centres publics d'aide sociale intéressés.

II. Loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'aide sociale

Art. 15

Hors les cas de demande d'aide sociale urgente³, les difficultés et contestations relatives à la détermination de la résidence sont tranchées par le Ministre de l'Intérieur en vertu des dispositions de l'alinéa 2 de l'article 23 de l'arrêté royal du 1er avril 1960.

En cas de demande d'aide sociale urgente, les difficultés et contestations relatives à la résidence et l'adresse de référence qui déterminent les compétences des centres publics d'aide sociale sont tranchées par le ministre ayant l'Intégration sociale dans ses attributions.

Il statue dans les trois jours ouvrables de l'introduction de la requête, contenant le choix de l'adresse de référence, par la personne intéressée, une association représentant des personnes sans-abri ou un centre public d'aide sociale.⁴

Les autres différends auxquels donne lieu l'application des articles précédents sont tranchés par la députation permanente lorsqu'ils surgissent entre centres publics d'aide sociale d'une même province. Un recours auprès du Conseil d'État est ouvert aux centres publics d'aide sociale dans les trente jours de la notification.

Les différends autres que ceux visés au premier alinéa du présent article, auxquels sont partie l'État, ou des centres publics d'aide sociale de provinces différentes, sont tranchés par le Conseil d'État, après avis des députations permanentes des provinces auxquelles appartiennent les centres publics d'aide sociale intéressés.

³ Art. 4, 1) : Insertion.

⁴ Art. 4, 2) : Insertion.